



Aan
De Minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Contactpersoon
Cluster Aruba
Datum
25 februari 2020
Ons kenmerk
Cft 202000025
Pagina
1/7
Onderwerp

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Bijlage

-

Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2019 Aruba

Geachte mevrouw Ruiz-Maduro,

Conform artikel 17 lid 1 van de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft) ontving het College Aruba financieel toezicht (CAft) op 10 februari jl. van Aruba tijdig de vierde uitvoeringsrapportage (UR) van 2019. Hierbij ontvangt u de reactie van het CAft op de vierde UR, waarvan een afschrift aan de minister-president en aan de Staten is gestuurd.

Toetsingskader

Het samenwerkingsprotocol Aruba-Nederland 2019-2021 van 22 november 2018 geeft een inkadering van het pad richting solide, transparante en houdbare overheidsfinanciën van Aruba. De afspraken uit het protocol betekenen voor de toetsing van de vierde UR 2019 dat:

- Het financieringssaldo van de collectieve sector in het jaar 2019 maximaal -0,5 procent van het bruto binnenlands product (bbp) mag bedragen.
- De personeelsuitgaven (inclusief werkgeversbijdragen) in het jaar 2019 maximaal AWG 479 miljoen mogen bedragen. Aruba zal ten tijde van het protocol sturen op een jaarlijks nominale daling van de personeelsuitgaven.
- Indien er sprake is van meevallers ten tijde van een financieringstekort, deze volledig ten gunste komen van de tekortreductie. Indien er sprake is van tegenvallers dienen deze binnen het uitgavenkader gecompenseerd te worden.
- Aruba zal toewerken naar het verkrijgen van een accountantsverklaring over de financiële verantwoording 2020 in overeenstemming met een financieel stelsel voor bijzondere doeleinden.

Oordeel

Het begrotingsjaar 2019 wordt volgens de vierde UR en aanvullende informatie vanuit de SVB en de AZV afgesloten met een financieringssaldo van de gehele collectieve sector van AWG 43,1 miljoen, hetgeen overeenkomt met een overschot van 0,7 procent van het bbp¹. Het saldo van de collectieve sector wordt positief beïnvloed door de resultaten van de Sociale Verzekeringsbank (SVb) en van de Algemene Ziektekosten Verzekering (AZV) die respectievelijk AWG 30 miljoen en AWG 13,3 miljoen hoger uitvallen dan verwacht. Overigens heeft het CAft gevraagd om een nadere onderbouwing. Het financieringssaldo land (gewone dienst en kapitaaldienst) komt volgens de vierde UR uit op AWG 3,8 miljoen. Vanwege een voorziening die getroffen dient te worden als gevolg van het niet uitkeren van AWG 14 miljoen aan dividend door Refineria di Aruba (RdA) wordt het financieringssaldo van het land -10,2 miljoen. Dit is evenwel AWG 14,6 miljoen positiever dan begroot (AWG -24,8 miljoen).

Binnen de directe belastingopbrengsten compenseren met name de hogere opbrengsten uit dividendbelasting de tegenvallers bij de winstbelasting en loonbelasting. De verwachting is echter dat deze hogere opbrengsten, die het gevolg zijn van een tijdelijke tariefsverlaging van de dividendbelasting, niet structureel van aard zijn. De kostenrealisaties vallen met AWG 33 miljoen lager uit dan begroot, echter dient het voorbehoud gemaakt te worden dat mogelijk nog extra kosten verantwoord kunnen worden in het boekjaar 2019. Dit kan betekenen dat het definitieve overschot lager is dan 0,7 procent van het bbp. Wel is het de verwachting dat 2019 met een overschot zal afsluiten en dat aan de overeengekomen norm van een tekort van 0,5 procent van het bbp in 2019 wordt voldaan, het CAft acht dit positief. Meer in zijn algemeenheid roept het CAft op om te komen tot een structurele verlaging van de kosten.

De personeelsuitgaven van het land exclusief de personeelsuitgaven van het Interim Begrotingsfonds Sociaal Crisisplan (IBSCP) komen uit op AWG 475 miljoen. Aruba heeft aangegeven dat de personeelsuitgaven van het IBSCP tot en met 31 december 2019 een realisatie laten zien van AWG 2,7 miljoen. Het CAft herhaalt het verzoek om uitputtingsoverzicht van het IBSCP op te nemen in de UR. Op 22 november 2019 is door de Rijksoverheid (RMR) besloten dat de personeelsuitgavennorm voor 2020 AWG 476 miljoen bedraagt (inclusief de personeelsuitgaven van het IBSCP) en dat de personeelsuitgaven ook daarna nominaal moeten dalen².

De toelichting in de vierde UR geeft het CAft onvoldoende informatie om mee- of tegenvallers (van incidentele of structurele aard) te identificeren. Het CAft vraagt de informatieverstrekking in de uitvoeringsrapportages over de toepassing van de begrotingsregels te verbeteren.

¹ Het land komt uit op een financieringstekort van 0,2% bbp inclusief getroffen voorziening voor de RdA (AWG 14 miljoen). De overheidsentiteiten komen uit op een financieringsoverschot van 0,9% bbp. Het totale financieringsoverschot van het Land tezamen met het resultaat van de overige entiteiten binnen de collectieve sector komt uit op een financieringsoverschot van 0,7%.

² Kenmerk 2019-0000629645

Het CAft heeft in eerdere adviezen verzocht om een tijdsplanning van de nulmeting en van de werkzaamheden van de SOAB. Deze informatie is nog altijd niet ontvangen. Het CAft ontvangt graag de noodzakelijke informatie (resultaten, opvolging en vervolgacties) in de eerstvolgende UR om de voortgang en haalbaarheid van het verkrijgen van een accountantsverklaring te kunnen meten.

Toelichting

Inkomsten

De vierde UR laat een inkomstenrealisatie van AWG 1.419 miljoen zien, hetgeen overeenkomt met 98,8 procent van de raming in de begroting.

Bedragen in miljoenen	realisatie 2018	realisatie 2019	Vershil realisatie 2018-2019	Begroot 2019	Vershil begroot 2019
Directe belastingen	584,5	538,9	-45,6	588,4	-49,5
Incidenteel – dividendbelasting	0	42	42	0	42
Totaal directe belastingen	584,5	580,9	-3,6	588,4	-7,5
Totaal indirecte belastingen	502,8	594,2	91,4	613,9	-19,7

Tabel 1: Belastinginkomsten

De directe belastingen komen in de vierde UR uit op AWG 580,9 miljoen en presteren daarmee per saldo AWG 7,5 miljoen slechter dan begroot. De grootste afwijkingen ten opzichte van de begroting worden verklaard door met name de loonbelasting (AWG 10,7 miljoen), winstbelasting (AWG 29 miljoen) en de grondbelasting (AWG 26,9 miljoen). De loonbelasting valt met name tegen als gevolg van lagere opbrengsten uit invorderingsacties. De winstbelasting presteert slechter als gevolg van tegenvallende invorderingsacties (AWG ca 11) en een betalingsachterstand van Citgo (AWG 18 miljoen). Voor de grondbelasting is het tarief per 1 januari 2019 verhoogd, waardoor er meer bezwaarschriften zijn ontvangen dan verwacht en de inkomsten met name daardoor lager uitvallen (AWG 18,1 miljoen). Daarnaast vallen ook bij de grondbelasting de opbrengsten uit invorderingsacties tegen (AWG 8,8 miljoen). Het CAft constateert dat de intensivering van invorderingsacties nog niet het gewenste resultaat hebben en vraagt nogmaals aandacht om de compliance te verbeteren. Daarbij kan ook een uniek nummer voor belastingplichtigen behulpzaam zijn.

De tegenvallers worden voor een groot deel gecompenseerd door hogere opbrengsten in de inkomstenbelasting (AWG 12,2 miljoen), de overdrachtsbelasting (AWG 5,9 miljoen) en de dividendbelasting (AWG 42 miljoen hoger). De verhoogde opbrengst uit dividendbelasting is het gevolg van een verlaging van het tarief van 25 procent naar 10 procent in het jaar 2019 (zie tabel 2). Naar verwachting is de verhoging van deze opbrengsten van tijdelijke aard.

Dividendbelasting (bedragen in miljoen)	2016	2017	2018	2019
Begroting	6,0	6,0	5,0	5,0
Realisatie vierde UR	3,8	10,3	4,3	47,0

Tabel 2: dividendbelasting jaren 2016 t/m 2019

De indirecte belastingen komen in de vierde UR uit op AWG 594,2 miljoen, wat AWG 19,6 miljoen lager is dan begroot. De invoerrechten vallen tegen omdat de accijnzen op water met toegevoegde suiker (suikerbelasting), waarvoor AWG 16,7 miljoen was begroot, niet doorgevoerd is in 2019. Ook de accijnzen op bier en gedestilleerd vallen tegen (gezamenlijk AWG 7,5 miljoen), terwijl de belasting additionele voorzieningen PPS-projecten (BAVP) meer oplevert dan begroot (AWG 2,6 miljoen).

Bij de overige inkomsten presteren de rechten en boeten beter dan begroot (AWG 15,1 miljoen). Het uitblijven van de dividenduitkering van RdA van AWG 14 miljoen zorgt voor een tegenvaller bij de niet-belastingopbrengsten waarvoor het land aangeeft een voorziening te treffen van AWG 14 miljoen. In tabel 3 is voor de berekening van het exploitatieresultaat van het land (AWG -10,2 miljoen) al rekening gehouden met het treffen van deze voorziening.

Kosten

De kostenrealisatie zoals weergegeven in de vierde UR 2019 bedraagt AWG 1.407,4 miljoen en valt AWG 32,8 miljoen lager uit dan begroot. Dit verschil wordt met name verklaard door lagere rente uitgaven (AWG 2,9 miljoen), lagere overdrachten binnenland en buitenland (AWG 5,5 miljoen) en lagere uitgaven voor goederen en diensten (AWG 19,2 miljoen). De onderschrijding bij de goederen en diensten is het gevolg van onderbesteding op diverse posten waaronder bedrijfsbenodigdheden en kantoorinventaris. Ambtelijk is aangegeven dat de uitgaven op deze post naar verwachting nog met maximaal AWG 5 miljoen zullen toenemen voordat het boekjaar definitief wordt afgesloten.

Personeelsuitgaven

De personeelsuitgaven uit het protocol bedraagt voor het jaar 2019 AWG 479 miljoen. De personeelsuitgaven komen in de vierde UR uit op AWG 474,7 miljoen. Dit resultaat is met name bereikt door het niet volledig vervullen van openstaande vacatures en het slechts deels vervangen van de uitstroom van personeel. Tegenover deze besparing staat een overschrijding van AWG 3,2 miljoen van de al zeer hoge raming voor overwerk. Wij verwijzen naar ons rapport ter zake dat het CAft u in oktober 2019 deed toekomen. Vanaf 2020 staat op grond van de besluitvorming van de RMR vast dat de personeelsuitgaven uit het IBSCP onderdeel vormen van de personeelsuitgavennorm uit het protocol. Ook is afgesproken dat in de jaren daarna de personeelsuitgaven (inclusief de werkgeversbijdragen) nominaal verder zullen dalen.

Interim Begrotingsfonds Sociaal Crisisplan

In 2019 is het IBSCP gevoed met AWG 18,7 miljoen vanuit bijdragen en afschrijvingen. Conform het advies van de Raad van Advies (kenmerk RVA-143-19) vraagt het CAft zich af of deze voeding noodzakelijk is gezien de onderbesteding van het fonds momenteel AWG 10 miljoen bedraagt. Het uitputtingsoverzicht van het IBSCP wordt nu door Aruba separaat aangeleverd. Ondanks eerdere verzoeken is echter nog geen uitputtingsoverzicht van het IBSCP opgenomen in de vierde UR.

Vanaf 2020 vormen de personeelsuitgaven van het IBSCP onderdeel van de personeelsuitgavennorm. Het is daarom van essentieel belang dat uitputtingsinformatie wordt verstrekt om te kunnen toetsen of aan de personeelsuitgavennorm wordt voldaan. Daarnaast heeft het CAft vernomen dat het voornemen bestaat om de looptijd van het IBSCP te verlengen.

Kapitaaldienst

De kapitaaldienst van het land noteert een negatief resultaat van AWG 7,5 miljoen. De ontvangsten van AWG 42,7 miljoen zijn grotendeels het gevolg van vrijgekomen afschrijvingen (AWG 36,1 miljoen). De uitgaven van AWG 50,2 miljoen bestaan voornamelijk uit verstrekte studieleningen voor AWG 21,5 miljoen en investeringen van AWG 24,6 miljoen.

Collectieve sector

Het financieringssaldo van de collectieve sector in de vierde UR 2019 is ten opzichte van de prognose 2019 aanzienlijk verbeterd (AWG 42,8 miljoen), met name als gevolg van de voorlopige resultaten van de SVb en de AZV. De SVb heeft aangegeven dat dit voor een deel verklaard wordt door een betere compliance bij de inning van premies. De AZV geeft als voornaamste onderbouwing de gunstige ontwikkeling van de premielonen en afdrachten. Gezien de omvang van het resultaat ten opzichte van de prognose heeft het CAft gevraagd om een nadere onderbouwing. Deze is nog niet ontvangen.

De dividendopbrengsten van ATA over het jaar 2018 lopen mee in de niet-belastingopbrengsten van het land voor het jaar 2019. Als zowel het resultaat als het dividend van ATA worden meegenomen in de berekening van het resultaat van de collectieve sector, is er sprake van een dubbelstelling. Om deze dubbelstelling te voorkomen heeft het land in de vierde UR, het dividend in de niet-belastingopbrengsten van AWG 18,7 miljoen geëlimineerd uit het resultaat 2019 van ATA en daarmee is de dubbelstelling voorkomen.

De hogere kosten van Serlimar komen (mede) voort uit de niet kostendekkende tarieven en de gebrekkige heffings- en invorderingsacties van Serlimar, zoals vermeld in de memorie van toelichting van de ontwerp-landsverordening (Olv) omtrent de vernieuwde afvalwetgeving³.

³ Ontwerplandsverordening houdende wijziging van de Landsverordening instelling Servicio di Limpiesa di Aruba (AB 2005 no. 5) en de Landsverordening bijzondere belasting verblijf in timeshareresorts, logementen en hotels (AB 2013 no. 43) (regeling exclusief recht en bestemmingsheffing Serlimar voor het beheer van afval), versie 4 september 2019

Een hogere bijdrage van het land aan Serlimar is te vermijden door verbetering van de tarievenstructuur, heffing en inning en het laten vervallen van de plicht van het land om tekorten van Serlimar te compenseren.

Resultaat (in mln. AWG)	Vierde UR 2019	Prognose 2019
Exploitatierekening	-2,7	-4,8
Kapitaaldienst	-7,5	-20,0
Subtotaal Land Aruba	-10,2	-24,8
AZV	13,9	0,7
SVB	41,0	11,4
ATA	1,6	1,6
UA	0,8	-0,6
Serlimar	-3,7	-3,7
SEPB	-0,3	-0,3
Subtotaal overige entiteiten	53,3	9,1
TOTAAL collectieve sector	43,1	-15,7
Tekort/overschot (% bbp)	0,7%	-0,3%
BBP ⁴ cijfer	5,923	5,923

Tabel 3: Resultaat collectieve sector (in mln. AWG)

Financieringsbehoefte

In de begroting 2019 is een financieringsbehoefte opgenomen van AWG 282,2 miljoen bestaande uit het begrote tekort van het land van AWG 24,8 miljoen en voor herfinanciering van aflopende leningen van AWG 257,4 miljoen. De vierde UR laat zien dat in 2019 AWG 268,3 miljoen aan leningen is aangegaan. Het geleende bedrag blijft binnen de machtiging van AWG 282,2 miljoen. De totale schuldstand aan het einde van het vierde kwartaal bedraagt AWG 4.318,4 miljoen. De schuldquote komt uit op 72,9 procent³ en is daarmee ruim 3 procentpunt gedaald ten opzichte van eind 2018. De daling van de schuldquote is volledig toe te schrijven aan de toename van het nominale bbp als gevolg van de algemene prijsstijging in 2019.

Financieel beheer

In het protocol Aruba-Nederland van 22 november 2018 is overeengekomen dat een accountantsverklaring wordt verkregen bij de financiële verantwoording over het boekjaar 2020, in overeenstemming met een financieel stelsel voor bijzondere doeleinden. Om deze doelstelling te realiseren is het land gestart met een nulmeting om te komen tot een controleerbare jaarrekening. De SOAB zal Aruba ondersteunen bij de bijzondere financiële verantwoording. Het CAft kan de voortgang van de nulmeting en van de uitvoering van de bijzondere financiële verantwoording nog onvoldoende monitoren. Het CAft heeft in zijn eerdere adviezen dan ook verzocht om een tijdsplanning van de nulmeting en overzicht van de werkzaamheden die SOAB verricht.

⁴ Het nominale bbp is gebaseerd op de Nationale Rekeningen 2017 van het CBS en voor 2018 en 2019 de CBA-raming van de nominale groei.

Kenmerk
Cft 202000025
Blad
7/7

Daarnaast verzocht het CAft de bevindingen te ontvangen van de afgeronde nulmetingen en de vervolgacties die daaruit voortvloeien. Het CAft heeft deze informatie nog niet ontvangen. Er bestaat een risico dat wanneer de nulmeting onvoldoende leidt tot verbeteringen in het financieel beheer, de controle van de verantwoording over 2020 niet efficiënt en effectief kan worden uitgevoerd en dit tevens het oordeel bij de accountantsverklaring op een negatieve wijze beïnvloedt. Ambtelijk wordt binnenkort een technische sessie georganiseerd om meer inzicht te verkrijgen in de voortgang en uitkomsten van de nulmeting en werkzaamheden van SOAB.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht



Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Aruba
De directeur van de Directie Financiën van Aruba
De Staten van Aruba